

КУМОК ДОРА АНАТОЛІЇВНА

Кумок Дора Анатоліївна (02.05.1923, м. Мелітополь Запорізької обл. – ?) – українська бібліотекознавиця, вчений-каталогознавець, викладачка Харківського державного інституту культури (ХДІК), кандидат педагогічних наук.

Народилася у сім'ї службовців у м. Мелітополь.

Після закінчення місцевої середньої школи поступила на літературний факультет Мелітопольського педагогічного інституту, перший курс якого закінчила 1941 року.

З початком війни Д. А. Кумок разом з матір'ю та двома братами евакуювалися до м. Фролово (Сталінградська, нині Волгоградська обл. РФ). Батько був призваний до рядів Червоної армії, у якій перебував до закінчення війни. В евакуації Д. А. Кумок спочатку працювала робочою на кам'яному кар'єрі, а після закінчення Сталінградського училища зв'язку в травні 1942 р. пішла на фронт добровольцем.

Після демобілізації у 1945 р. повернулася до Мелітополя, де продовжила навчання в педагогічному інституті. Після закінчення II курсу в 1946 р. разом з родиною переїжджає до Харкова і переводиться до Харківського державного бібліотечного інституту (ХДБІ, згодом ХДІК), який закінчує в 1948 році. Під час навчання виявила інтерес до наукової діяльності, тому була залишена на кафедрі книжкових фондів і каталогів: спочатку працювала асистентом, з 1949 р. – викладачем кафедри, з 1951 р. – старшим викладачем.

У 1960 р. (з 16.09 до 27.10) з метою набуття практичного бібліотечного досвіду призначена на посаду завідувачки бібліотеки інституту, залишаючись водночас викладачем кафедри.

Розробила і викладала навчальний курс «Бібліотечні каталоги», забезпечивши його всіма необхідними навчально-методичними матеріалами: програмою, методичними рекомендаціями, посібниками.

Паралельно з викладацькою діяльністю займалась і науковою, була здобувачем у Московському державному бібліотечному інституті (згодом МГІК). 1971 року успішно захистила кандидатську дисертацію «Система каталогів і картотек обласних дитячих бібліотек: на матеріалах Української РСР» і отримала вчений ступінь кандидата педагогічних наук. У 1973 р. стала доцентом кафедри.

Наукові інтереси й надалі були пов'язані з проблемами каталогізації дитячих бібліотек: займалася створенням організації оптимальної, науково обґрунтованої системи каталогів; розробляла методикку створення читацьких каталогів (принципи відбору літератури, структуру, оформлення та пропагандування); однією з перших звернула увагу на необхідність врахування вікових особливостей дітей при формуванні каталогів.

Особливу увагу в численних працях приділяла системі каталогів обласних дитячих бібліотек, оскільки ті були науково-методичними центрами для всіх бібліотек області.

Займалася також питаннями класифікації дитячої літератури, організації відкритого доступу у дитячих бібліотеках, службових каталогів дитячих бібліотек.

Була співавтором кількох навчальних посібників, для яких підготувала розділи, присвячені проблемам класифікації і предметизації суспільно-політичної літератури, каталогам та картотекам на недруковані та аудіовізуальні матеріали, інформаційно-пошуковим системам.

Інтелігентна й толерантна людина, вона з повагою ставилася до студентів та колег. Користувалася авторитетом серед працівників кафедри, інституту.

У 1986 р. вийшла на пенсію, згодом емігрувала до США.

Праці

1. Кумок Д. А. Систематичний каталог для читачів середнього віку в дитячих бібліотеках : лекція для студентів-заочників / Харків. держ. бібл. ін-т. Харків, 1960. 23 с.
2. Кумок Д. А. Деякі питання застосування відкритого доступу в дитячих бібліотеках // Бібліотекознавство та бібліографія : зб. ст. Харків, 1965. [Вип.] 2. С. 52–64.
3. Кумок Д. А. Деякі питання організації алфавітного каталогу в обласних дитячих бібліотеках України // Бібліотекознавство та бібліографія : міжвід. респ. зб. Харків, 1967. Вип. 4. С. 45–56.
4. Кумок Д. А. Розвиток системи каталогів у дитячих бібліотеках України з 1920 по 1941 рр. // XII звітно-наукова конференція: підсумки наукової роботи за 1967 р. (22–24 лютого 1968 р.) : програма і тези доп. / Харків. держ. ін-т культури. Харків, 1968. С. 44–46.
5. Кумок Д. А. Система каталогів і картотек обласних дитячих бібліотек України та деякі питання її дальшого розвитку // Бібліотекознавство та бібліографія : міжвід. респ. зб. ст. Харків, 1970. [Вип.] 9. С. 30–42.
6. Кумок Д. А. До питання використання каталогів у дитячих бібліотеках України // Бібліотекознавство та бібліографія : міжвід. респ. зб. Харків, 1971. [Вип.] 10. С. 23–30.
7. Кумок Д. А. Систематичний каталог в бібліотеках для дітей // Класифікація творів друку : учбовий посібник / Е. Т. Карачинська, Л. І. Котенко, Д. А. Кумок та ін. ; Харків. держ. ін-т культури. Харків, 1973. Розд. 4, [п. 4]. С. 152–156.
8. Кумок Д. А. Таблиці бібліотечної класифікації для масових, обласних та дитячих бібліотек // Класифікація творів друку : учбовий посібник / Е. Т. Карачинська, Л. І. Котенко, Д. А. Кумок та ін. ; Харків. держ. ін-т культури. Харків, 1973. Розділ 1, [п. 4]. С. 39–46.

9. Кумок Д. А. Система каталогів радянських бібліотек // Предметний каталог. Система каталогів. Централізована каталогізація : учбовий посібник / Е. Т. Карачинська, Л. І. Котенко, Д. А. Кумок та ін. ; за ред. Є. П. Тамма ; Харків. держ. ін-т культури. Харків, 1975. Розділ 7. С. 90–100.

10. Кумок Д. А., Навроцька В. Д. Службові каталоги і картотеки обласних бібліотек УРСР для дітей // Бібліотекознавство та бібліографія : респ. міжвід. темат. наук.-метод. зб. Харків, 1977. Вип. 17. С. 61–69.

11. Кумок Д. А. Система каталогов и картотек областных детских библиотек : (на материалах Украинской ССР) : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13766 – Библиография и библиотековедение / Моск. гос. ин-т культуры. Москва, 1971. 26 с.

12. Информационно-поисковые системы : программа курсов для студентов библиотечного факультета / Харьк. гос. ин-т культуры ; сост.: Э. Т. Карачинская, Д. А. Кумок, Т. Ф. Марченко, В. К. Удалова. Харьков, 1980. 35 с.

Джерела

1. Архів ХДАК. Кумок Д. А. Особова справа № 230. 43 арк.
2. Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (1947–1998). Ч. 1 : бібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: С. В. Євсєєнко та ін.]. Харків : ХДАК, 2000. С. 167–168.

Ковальчук Галина Дмитрівна

Статтю створено 23.04.2026